

Egy irodalmi vetélkedő ürügyén

Nem írható a véletlen számlájára, hogy mondjuk az amatőrök kultúrrendezvényei szinte kivétel nélkül az intézményesen ápoltság és lényegében öncélú kultúrakciók fölé emelkednek. Ha az emberek maguk érzik az ilyen vagy olyan művelődési rendezvények hiányát (márpedig érzik), akkor hajlandóak szinte a végletekig lefokozni másfajta igényeiket, lemondanak ezer apró másról, csak hogy céljukat elérjék.

Amíg ezt jegyezgetem, fanyar mosollyal nyugtázom, hogy ezt az ellentmondást elméleti régiókban fedezhettem fel, hisz az intézményesen ápoltság kultúrmelegmozdulások nagyjából csak papíron léteznek. No mindegy, most talán nem is ez a legfontosabb, valóban nem ez a legfontosabb, hisz eredeti célom ezzel az írással nem az önmagammal való vitázás, hanem egy konkrét esemény érdemlegesebb méltatása. Ime a puszta hír:

— A múlt szombaton Becsén az ifjúsági otthon nagyszerű rendezvény volt. A vajdasági (sajnos csak a bácskai) magyar gimnáziumok irodalmi vetélkedőjét tartották itt, melyet a becsei gimnázium és az ifjúsági szervezet ütött nyélbe aránylag rövid idő alatt.

Szerintem ezt az eseményt összességében kell méltatni leginkább. Miért? Ime a válasz: ha kultúrpolitikánk kapott pofonokat, azt nem politikusainktól, hanem kivétel nélkül a gyakorlati valóságtól kapta. Engedelmet kérek, egy csipetnyi szépségre — de valóban nem hiszem, hogy kultúrpolitikánkra bármilyen tény vagy esemény mégis kihat-

hat, a kultúra vesztett ütököt a felszabadulás óta, senkit sem rendít meg, még az írástudatlanok elrettentően nagy száma sem, tehát az sem valószínű, hogy egy vagy két, vagy akár száz ilyen „vadon” nőtt kultúresemény pofona változtatna a helyzeten. Mégis szent kötelességemnek tartom kiemelni épp ezt, ezt a főleg diákok által felépített, megszervezett és zökkenőmentes irodalmi vetélkedőt, mely teljes nagyságában és makulátlan tisztaságában adta a gimnazisták irodalom iránti szeretetét. A találkozó felmutatott néhány érdekes egyéniséget, azonkívül alkalmat adott a magyar szakos tanárok találkozására is.

Érdekes, és egyben kicsit

titokzatos is, hogy a vetélkedő keretében megtartott szavalóverseny hozta a legnagyobb meglepetéseket. Szinte kivétel nélkül színvonalas szavallattal szerepelt minden gimnázium. A versmondás művészete — tudjuk — igen komplikált dolog, mégis négy-öt olyan előadást hallottunk, amelyet hivatásos előadóművészeink aligha adnak tájunkon. (Pl. Petrovits Viktória).

A szavalók megérezték a szöveg lényegét, s azonkívül, hogy közölték velünk azt, nem igyekeztek belejátszani semmi többet, és ez emelte igazán magas szintre a versenyt. A díjakat árnyalatnyi különbség választotta el, de a távolság, ha minimálisan is, de létezett.

A prózában már egész más volt a helyzet. S nem is csoda. A gimnáziumok majdhogynem kivétel nélkül valami novellaféleséggel jöttek, s ezt megróvásként a szervezők számlájára írhatjuk. A novella olyan műfaj, amely komoly írói tapasztalatra, kifinomult íráskészségre és átütő tárgyi tudásra tart igényt, tehát kívül esik a középiskolások szerényebb képességein. Ha viszont a szervezők mégis úgy látták komplettnek ezt a találkozót, hadd emeljem ki **Szeitz Mária** szabadkai tanuló lány riportját Illés Gyulával való találkozásáról. Ahogy ezt az írást olvasom, érzem, ha talán nem ő lett volna az egyedüli, aki elvette a szervezők által felállított műfaji keretet, talán több mű érte volna el ezt a színvonalat, hisz a fiatalok néha meglepően egyszerűek, közlékenyek és őszinték tudnak lenni. A következő két prózai pályamű már a tipikus diáknaplók és történetek sorából való, s hogy on-

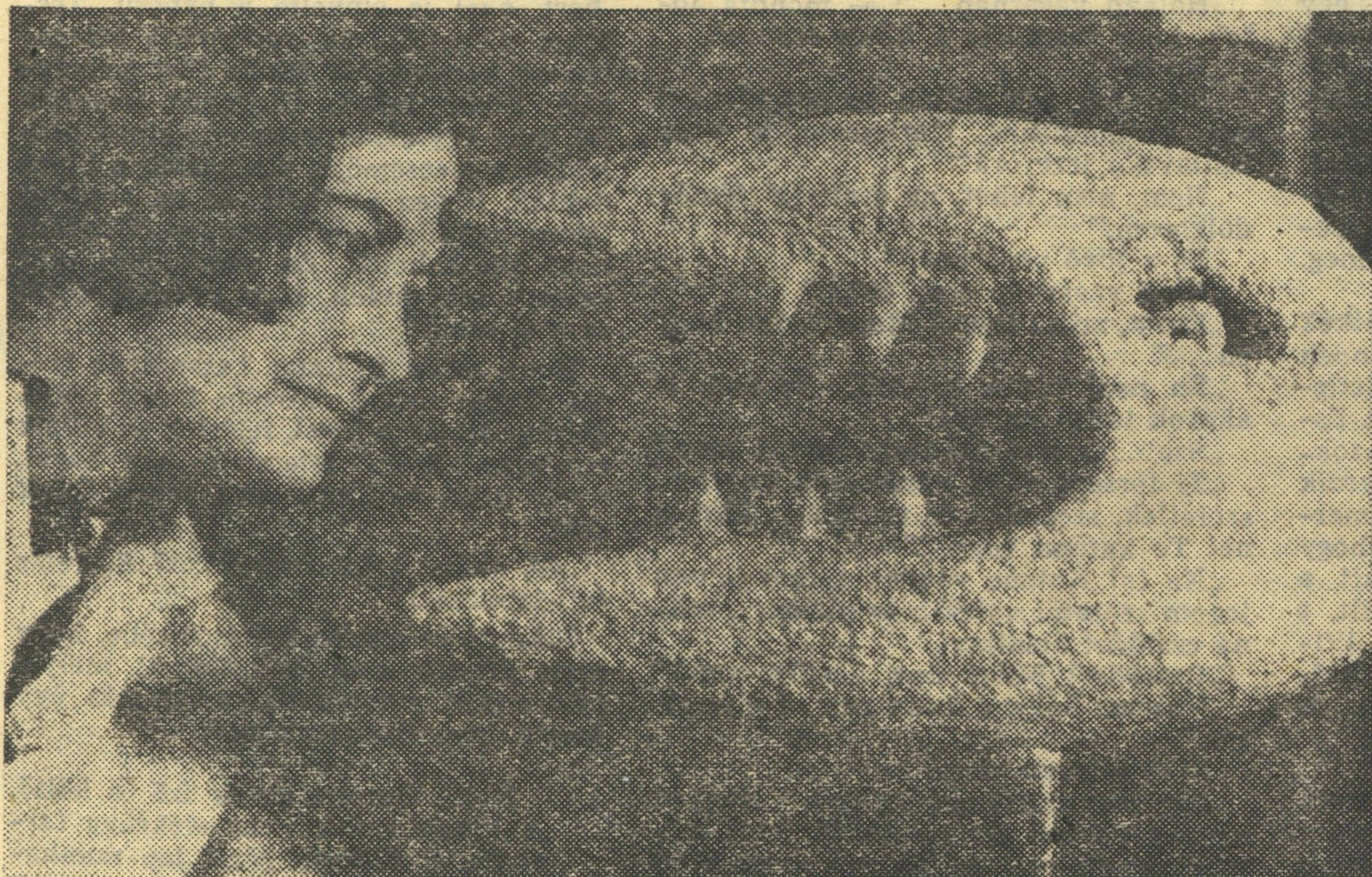
nan mégis díjra érdemesen kiemelkedik talán a puszta véletlennek köszönhetjük. Szeretném felhívni az olvasók, de főleg a pályázat résztvevőinek figyelmét arra, hogy ez nem elmarasztalás, hanem a tények puszta felsorolása, s a legőszintébb jóindulattal jegyzem le, hisz idővel — én hiszek ebben — kerül még ki soraikból jó prózás.

Végül a költőkről és költeményeikről. Mielőtt neveket sorolnék fel, engedtessek meg nekem, hogy mint már annyiszor, ezúttal is elmondjam véleményemet a versírásról általában: a vers minden percben születik, százával, ezrével jön, születik több-kevesebb értékkel s épp ezért, mert ily sok terem belőle, ritka az, amelyik salak nélküli, tiszta, akár a drágakő.

Ludwig Zsuzsa Magamhoz című verse azért nyert első díjat, mert a sok közül remek költői egységével tűnt ki. Érzelmi töltését esetleg lehetne elemezni, de ott más költő és költemény is kivétel nélkül elbukna. **Sós József** Zentáról hozott verscsokrát második díjjal jutalmazta a zsüri, s most már elmondhatjuk, hogy a díjat csupán a verskoszorú első darabjára kapta. Harmadik díjjal **Danyi Magdolna** szabadkai tanuló lány távozott Becséről, a Dalok című verscsokrával érdemelte ki a zsüri és a közönség elismerését. Rá is ugyanaz vonatkozik, amit Sósról mondtunk.

Ez nem minden. Ez az írás nem is tart igényt a teljességre, de okvetlen el kellett mondani, és még sokszor kell beszélni arról, amit diákjaink saját erejükkel szerveznek, és arról, amit ilyenkor célul tűznek ki. Ez az érdek nélküli, igazi, célzatos kultúr munka. Tehát: várjuk a következő találkozót, mely valószínű éppúgy meghozza az eredményt, mint az, melyről az imént szó volt.

DEÁK Ferenc

Jelisaveta Šober mari-bori származású szobrásznő 1950-ben fejezte be a belgrádi Festőművészeti Akadémiát. Részt vett az ULUS kollektív tárlatain, a Jugoszláv Festőművészek Egyesületének tárlatán, kiállított a belgrádi Októberi Szalonban és még több kiállításon is részt vett. Most az ULUS galériában a gipsz és terrakotta figurák mellett cementből készült szobraival jelentkezik. Témája: szörnyek és embrionális formák.

(grr.)